THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.

251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3007

Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six Months

Single Copy —3 cents.

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ontario

Janury 22nd 1913

וואס עס ווערט פארלאנגט

מיר זיהלען אין די וויטערדיגע שורות בחוץ איבערגעבען פאקטען, אין זאלען זיי רעדען.

א הויבער אידישער אייטיאיגער האט קוים גענוג געלט צוגיפגעזאמעלט צו קענען שיקען נאך זיין פאמיליע אין פוילען, וועלכע באשטעהט פון א פרוי און דריי קינדער. נאך פיעלע שווערינקייטען איז די פאמיליע צוזאמען אין האפען, אבער זי איז פארהאלטען געווארען פון די אימיגראציע - אינספעקטארען. זייל איינס פון די קינדער איז ערקלעהרט געווארען פאר שוואכזיניג. אין די גאנצע פאמיליע איז דארום פארשפעט געווארען צוריקגעשיקט צו ווערען.

די חברה אימיגראנט אייד סאסייעטי האט אויפגענומען דעם פאל, און נאך פיעל ארבייט אין מיה איז געלונגען צו באפרייען די פאמיליע פון דאנזיג. אז דאס שוואכע קינד זאל אריינגעגעבען ווערען אין קינדער - שפיטאל. אין אז מען זאל גארענטירען מיט א געוויסער סומע, אז עס וועט נים פארלען צו לאסט. די פאמיליע איז שוין יעצט א באפרייטע.

אין אט איז א צווייטער פאל.

א אידישער יונגערמאן פון פוילען האט געדיענט אין דער רוסישער ארמיי, איז פארגומען געווארען פון די דייטשען אלס קריעגס - געפאנגענער, וועלכע האבען איהם געשיקט צום פראנצייזישען פראנט אלס צוואנגס - ארבייטער. ביים דייטשען דורכפאל, איז ער צוזאמען מיט די דייטשע פאלדאטען פארנומען געווארען אלס געפאנגענער פון פראנקרייך, וועלכע האט איהם אינטערנירט. אין הועלכע האלט איהם נאך. דער יונגערמאן פארלאנגט זיין פרייהייט. אין זייל פאהרען צו זיין ברודער אין פארגנטא — די פראנצייזישע רעגירונג זייל איהם אבער באפרייען נאר אויף איין תנאי: ער זאל פאהרען קעמפען געגען דער באלשעוויסטישער רוסיי, — אנשליסענדיג זיך אדער אין זוראנגעלס ארמיי, אדער אין דער פוילישער.

דאס זענען צוויי פארען פון דער גאנצער רייהע, וועלכע זענען באריכטעט געווארען ביי דער לעצטער פארזאמלונג פון דער היגער אידישער אימיגראנטען געזעלשאפט. געשיכטעס מיט פארהאלטענע אימיגראנטען פוילכע נים האבען קיין פאספארטען, צוליעב נים האבען קיין אדרעסען אדער אנדערע אורזאכען, זענען ביי דיזער פארזאמלונג באריכטעט געווארען, און פאר יעדען באזונדערען פאל פארהערט זיך געלט, מיה און אדבייט.

קומט אן אימיגראנט צו זיין ברודער, און ווערט פארהאלטען אין פוילען, ווייל ער איז —

א) אן אלפאבעט, קען נים שרייבען און לעזען אין קיין שפראך.

ב) איז נים געזונט.

ג) האט נים קיין געלט מיט זיך — דריי אורזאכען, פון וועלכע איינע איז גענוגענד, ווארום אן אימיגראנט זאל צוריקגעשיקט ווערען, און די חברה אימיגראנט אייד סאסייעטי דארף פאר אזא מענשען אויסקומפען די באפרייאונג. און נים דערלאזען זיין צוריקשיקונג.

קען א פריזואטער מענש האבען א באגריף מיט וויפיעל שווערעג־קייטען דאס איז פארבונדען? און שווערער איז עס נאך, ווייל ערשטענס איז די ארגאניזאציע נאר וואס ארגאניזירט געווארען, און האט נים קיין מאטרען, און זי האט אויך נים קיין רייכע מומע צו וועמען זי זאל זיך קענען ווענדען נאך היקף.

און די טעטיגקייט קען נאר אנגעפיהרט ווערען דאמאלס, ווען עס איז דא גענוג געלט, ווייל אלעס איז פארבונדען מיט הוצאות.

די „חברה אימיגראנט אייד סאסייעטי" ווענדעט זיך צו קיינעם נים נאך קיין נדבות. זי פארלאנגט בלויז מיטגליעדערשאפט, און דערווייל ווענדעט זי זיך נאר צו ארגאניזאציעס, דער געזעלשאפט, און מיט זייער יעהרליכער ביישטייערונג העלפען אין דער ארבייט.

וואס ווערט אויף דעם אייער ענטפער זיין? — אידישע ארגאניזאציעס

איז נארישע באשולדיגונג נאך דער צווייטער

ווי עס ווייזט איס האבען זיך די לאנדאנער אידען - פיינדליכע פארשווארען צו קאנקורירען צווישען זיך מיט נארישע סענזאציעס דער אידישער געפאהר.

די טיעט איז נאך נים פארטריקענט געווארען פון דער נארישער באשולדיגונג געמאכט פון דער לאנדאנער „מארנינג פאסט", אז אידישע פארשווייקעס האבען אפגעקויפט די ענגלישע ארבייטער צייטונג „דיילי הערעלד", און די „טיימס" איז שוין ארויס מיט א נייער באשולדיגונג, אז זיי זענען שולדיג אין דעם טויט פון דער צארישער פאמיליע.

ארעמע צייטונגס - קנעכט — וואס טוט מען געבאך נים צוליעב פארדינען?

די אידישע רענעסאנס אין משעכא סלאוואקיען

פון רד. פעליקס וועלטש.

די אידישע ווידער אויפלעבונג אין דער טשעכא סלאוואקישער רעפובליק ווערט כאראקטעריזירט פון צוויי פאקטען ערשטענס, די גרויסע גייסטיגע ווירקונג, וואס די באוועגונג האט אויסגעאיבט אויף דער גאנצער ציוניסטישער און אידיש נאציאנאלער באוועגונג, און צווייטענס, מיט דעם קאמף וואס עס פיהרט געגען דער אסימילירונג מיט די צוויי הערשענדע נאציאנען, דער דייטשער און טשעכישער.

אין דער אלטער עסטרייך איז אונטערגעלייך געווען צו ווערען א באזונדער פאליטישען שיקזאל פון די אידען אין די פראווינצען וועלכע פארמירען די איצטיגע טשעכא סלאוואקיע, זייער שיקזאל, ווי דער שיקזאל אלע אידען אין עסטרייך, איז דאן באשטימט געווארען אין ווען. די טשעכישע אידען האבען ערשט אנגעפאנגען פיהרען אן איר גענעם לעבען, נאך דעם צוזאמענברוך פון עסטרייך און די עטאבלירונג פון דער טשעכא סלאוואקישער רעפובליק. נאך גענעריגדעט געווארען דער אידישער נאציאנאלער קאונסיל אין די אידען זיינען איינינג טעג פאר דער רעוואלוציע איז צום ערשטען מאל ארויסגעטרעטען אלס א פאליטישע איינהייט.

די אידען פון טשעכא סלאוואקיע האבען צו פארדאנקען דעם פרעזידענט מר. מאסאריק און זיין אכטונגער מר. עבנעס פאר זייער ערשטען גרויסען פאליטישען ערפאלג. די אפיציעלע אנערקענונג פון דער אידישער נאציאן, דער ערפאלג קען זיך אויסוויזען צו זיין בלויז א פארמעלער אבער, אין דער אמת'ען איז עס אן ערפאלג פון גרויסער פראקטישער באדייטונג. טשעכא סלאוואקיע איז א שטאאט פון א סך נאציאנאליטעטען. די צוויי גרעסטע נאציאנען, די טשעכען און דייטשען, פיהרען צווישען זיך אן אומאויפהערליכען קריעג. יעדע נאציאן מיהט זיך ארויבערצושלעפען אויף איהר זייט דיא אידען, און אויף אזא אופן, ווערען די אידען געהאסט פון ביידע נאציאנען.

מיט דער אנערקענונג פון דער אידישער נאציאן אלס א נאציאן פאר זיך, זיינען די אידען נייטראליזירט געווארען אין דעם קאמף און עס איז דערמיט אפגעשאפט געווארען איינע פון די וויכטיגסטע אורזאכען פון דער אידען פיינדשאפט אויף די לאנע פון די אידען אין לאנד זיינען געווען דורך דער אנערקענונג. די אידען זיינען איצט אונקט ווי אלע אנדערע נאציאנען פון טאאט בארעכטיגט צו שטיצע פון דער ענערגיע פאר זייערע מולטורעלע, סאציאלע און רעליגיעזע נויטען.

דער ערשטער ערפאלג אויף'ן געביט פון פראקטישע פאליטיק זיינען געווען פארלאמענטארישע וואהלען. לעצטען פרייהליגג, ביי די וואהלען צו די מוניציפאלע קאונסילס, האבען די אידען ארויסגעשטעלט אייגענע צעטלען און האבען אין פיעלע ערטער ערוועהלט איינגענע רעפרעזענטאנטען. פאר די פארלאמענטארישע וואהלען איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלע וואהל פארטיי מיט דעם נאמען "די פאראייניגטע אידישע פארטייען". צו דער גרופע זיינען צוגעשטאנען אלע די וועלכע גלויבען "אין דער אויפהאלטונג פון אידענטום און אין זיין ציוקונפט." די ציוניסטען זיינען געווען דער רוקענביין פון דער פארטיי.

די וואהלען זיינען פארגעקומען אין אפריל. דער רעזולטאט פאר דער אידישער גרופע איז געווען אן עהרענווארדיגע נידערלאגע. מיר רופען עס עהרענווארדיג דינ דערפאר ווייל די וואהלען האבען געפיהרט צו אן אנגערער פארבינדונג פון אלע אידען, צו אזא פארבינדונג פון וועלכער מיר האבען פריהער אפילו נים געהולומט. די פארמעלע נידערלאגע איז געווען צוליעב דער פעהלערהאפטיגקייט פון דעם וואהל געווען וועלכער האט געטראפען קיינעם נים חוץ די אידען, כאטש דאס איז זיכער נים בעאבזיכטיגט געווען. עס איז אינטערעסאנט צו וויסען אז דער געזעץ איז פארפאסט געווארען פון א איד וועלכער האט אנגענומען די טשעכישע נאציאנאליטעט, א סאציאל דעמאקראט.

דער טשעכא סלאוואקישער וואהל געזעץ איז דעמאקראטיש און פראגרעסיוו. עס איז די פראפעסיאנעלע סיסטעם וועלכע בא ערמעגליכט אלע פארטייען צו זיין פארטאטען. דער זעלבער וואהל געזעץ ענטהאלט אבער אויף א פונקט אז די שטימען פון די פארטייען וועלכע האבען אין דעם וואהל דיסטריקט געצווונגען וועניגער נער פון 20 טויזענט שטימען, ווערען נים גערעכענט. די אידען זיינען צו שפרייט און צוזעהרט איבער דער גאנצער רעפובליק אז זיי האבען אין קיין וואהל דיסטריקט נים געהאט קיין 20 טויזענד שטימען, און אויף אזא אופן, זיינען די 80 טויזענד שטימען וועלכע זיינען אפגעגעבען געווארען פאר די אידישע קאנדידאטען געגאנגען.

מיר האבען שוין דערמאהנט וועגען דער באראלדער באדייטונג פון דעם ערפאלג. דער פאקט אז 80 טויזענד בירגער האבען געשטימט פאר די אידישע קאנדידאטען איז אן אומדיספוטירטע רעאליטעט, און אמשטארקסטען איז דעמאנסטרירט געווארען די אידישע איינהייט ביי א וואהלען אז אלע אידען זענען צום סענאט, וועלכע זיינען פארגעקומען אין א וואך נאך די וואהלען נאציאנאלער אסעמבלי. עס איז שוין דעמאלט געווען באוואוסט אז אלע אידישע שטימען זיינען געגאנגען אין גיזעץ אין אז דאסזעלבע וועט געשעהן ביי די וואהלען צום סענאט, און טראץ דעם האבען אלע אידישע בירגער געשטימט פאר דעם אידישען צעטעל.

די רעזולטאטען פון דער שטעלונג האט מען גלייך געעפנטט זעהן נאך די וואהלען.

ערשטע $700,000 פאר הילפס-ארבייט אין סאוויעט-רוסלאנד

דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע באשטימט א האלבען מיליאן דאלאר פאר הילפס - ארטיקלען און נאך $200,000 פאר הילפס - ארבייט. — ערשטע קייבעל פון דר. פ. ראזענבלאט מעלדעט וועגען אנדערטהאלבען מיליאן נייע פאגראם - ליידענדע. — מאסקווער קאמיטעט ארגאניזירט הילפס - ארבייט איבער גאנץ רוסלאנד. — דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע וועט זיין די איינציגע צו שיקען בריעף קיין סאוויעט-רוסלאנד.

א האלבער מיליאן דאלאר אויף שפייז, מעדיצין, קליידער און אנדערע הילפס - ארטיקלען, הונדערט טויזענט דאלאר פאר דער טעטיגקייט פון אידישע הילפס - קאמיטעט אין רוסלאנד אויף צוויי חדשים און הונדערט טויזענד דאלאר אויף אונפאראיינגעזעהענע צוועקען פאר דעם דידעקטאר פון דער הילפס - ארבייט אין רוסלאנד — דאס זענען די ערשטע סומען, וואס די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע האט אויף דער לעצטער זיצונג פון איהר עקזעקוטיווע באשטימטפא ר דעם אנפאנג פון דער הילפס - ארבייט אין רוסלאנד.

די לעצטע הונדערט טויזענד דאלאר פאר אונפאראיינגעזעהענע צוועקען זענען באשטימט געווארען לויט א פארשלאג פון דיסטער פישער און מאקס פיין, וועלכע זענען אנווענד געווען אויף דער זיצונג. די קאמיטע האט אויך גיטגעהייסען דעם בארבט, וואס די שלוחים האבען געפראבט פון סאוויעט - רוסלאנד, ווי אויך דעם אפמאך, וואס זיי האבען געשלאסען מיט דער סאוויעט-רעגירונג וועגען דער הילפס - ארבייט פאר די אידישע מלחמה אין פאגראם - קרבנות.

דער באשלוס פון דער עקזעקוטיווע איז טעלעגראפיש איבערגעגעבען געווארען צום איירפאפאישען דירעקטאר פון דער קאמיטע, וועלכער וועט זעהן דעם האלבען מיליאן דאלאר שפייז, מעדיצין, קליידער און אנדערע הילפס - ארטיקלען, הונדערט טויזענד דאלאר פאר דער טעטיגקייט פון אידישע הילפס - קאמיטעט אין רוסלאנד אויף צוויי חדשים און הונדערט טויזענד דאלאר אויף אונפאראיינגעזעהענע צוועקען פאר דעם דירעקטאר פון דער הילפס - ארבייט אין רוסלאנד — דאס זענען די ערשטע סומען, וואס די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע האט אויף דער לעצטער זיצונג פון איהר עקזעקוטיווע באשטימטפא ר דעם אנפאנג פון דער הילפס - ארבייט אין רוסלאנד.

די לעצטע הונדערט טויזענד דאלאר פאר אונפאראיינגעזעהענע צוועקען זענען באשטימט געווארען לויט א פארשלאג פון דיסטער פישער און מאקס פיין, וועלכע זענען אנווענד געווען אויף דער זיצונג. די קאמיטע האט אויך גיטגעהייסען דעם בארבט, וואס די שלוחים האבען געפראבט פון סאוויעט - רוסלאנד, ווי אויך דעם אפמאך, וואס זיי האבען געשלאסען מיט דער סאוויעט-רעגירונג וועגען דער הילפס - ארבייט פאר די אידישע מלחמה אין פאגראם - קרבנות.

דער באשלוס פון דער עקזעקוטיווע איז טעלעגראפיש איבערגעגעבען געווארען פון דער קאמיטע פון דער הילפס - ארבייט אין רוסלאנד.

א מיליאן און א האלב אידען — קרבנות פון נייע פאגראמען.

דער מאסקווער הילפס - קאמיטעט האט מיר צוגעשטעלט א געגוויעם בודזשעט. לויט די פלענער פון זייער טעטיגקייט, וואס ווערט ארויסגערופען פון דער איצטיגער נויט. דער בודזשעט פאר לאנג א מינימום פון טויזענט מיליאן רובל א חודש. נישט רעכענענדיג די פראדוקטען, וואס וועלען געשיקט ווערען פון פון אמעריקא. ווען איך האב זיי א יסנעדריקט מיין צווייפעל אין דער מעגליכקייט צו שיקען אזא סומע יעדען חודש, זענען זיי איבערראשט געווארען, ערקלעהרענדיג, אז דאס איז דאס קלענסטע אויף וואס זיי האפען. נאך מעהר, ווען די הילפס - ארבייט אין רוסלאנד מוז ערשט ארומגעהמען אלע נייע טעריטאריעס, ווי אוקראינע, ווייס - רוסלאנד, א טייל פון גאליציען, א. א. וו. דער בודזשעט שליסט איין ארגאניזאציאנס אר־בייט, באלדיגע הילף אין קאנסטרוקטיווע הילף אונטער דעם אויפזיכט פון „אזע", „עקאפא", און דער קולטור ליגע.

הילפס - קאמיטעטען געגרינדעט געווארען רוסלאנד.

אין אלע נייע טעריטאריעס זענען שוין געגרינדעט געווארען הילפס - קאמיטעטען, מעלדען די פארשטעהער פון מאסקווער קאמיטעט. 1. עס איז שוין באשאפען א הילפס - ארגאניזאציע אין אוקראינא. 2. ספעציעלע פארטרעטער זענען ארויסגעפאהרען אין אדעס, קיעוו וואהלין און עס זענען געשיקט וועגען געשאפען ארבייטונגען מיט אזלי־נער, מינסקער און פינסקער ראיאנען. 3. ראיאן קאמיטעטען זענען שוין אר־גאניזירט געווארען אין בארקאל, זשי־טאמיר און קאמענעץ - פאדאלסק. 4. א קאמיטעט האט איבערגענומען די פרי הערדיגע אינסטיטוציעס פון דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע אין וואהלינער, פאדאליער און מינסקער ראיאנען. 5. עס ווערען געמאכט פאר־בייטונגען צו ארגאניזירען די הילפס - ארבייט פאר יתומים, אינוואלידען, צו עפענען קינען און אנדערע אינסטיטוציעס. 6. די דורכפיהרונג פון דער גאנ־צער ארבייט וועגען זיך בלויז אין דער הילף, וואס וועט קומען פון אמעריקא.

סאוויעט - רעגירונג באשיצט די הילפס - ארטיקלען.

די פארשטעהער פון מאסקווער הילפס - קאמיטעט האבען מיד אייד אי־בערגעגעבען פארגעדעט פאסטרונג.

די מיליטערישע און ציווילע באאמ־טע אין די נייע - פארנומענע טעריטאריע האבען נאך נישט געוואוסט וועגען דער ערלויבניש פון דעם מאסקווער הילפס - קאמיטעט און דער דזשאינט דיסטרי־ביושאן קאמיטע צו ארבייטען אין רוס־לאנד און זיי האבען אין איינינע פיע־צער קאנפיסקירט די פראדוקטען און געלדער פון דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע. באזונדערס האט דאס פא־סירט אין ראיונא. זשיטאמיר און בער־דיטשעוו. די סאוויעט - רעגירונג האט גלייך ארויסגעשיקט א שטרענגען כא־פעהל צוריק אפצוגעבען דאס גאנצע פאס־יסקירטע געלד און פראדוקטען. איי־ניגע קאמיטעטען האבען עס שוין צוריק־געקראגען. צום אומגליק אבער איז פיעל פון אונזערע פראדוקטען אוועקגענומען געווארען פון דער צוריקטרעטענדער אר־מיי. אזוי האבען זיי אויסגענומען אונ זערע סקלאדען אין קיעוו, א גרויסען טייל פון אונזערע סקלאדען אין מינסק און אמעניגע - פאדאלסק. אלץ, וואס מיר האבען געהאט אין ראונא, איז גע־בליבען גאנץ.

דזשאינט דיסטריביושאן קאמי־טע, איינציגע ארגאניזאציע פאר בריעף - פארקעהר צווי־שען סאוויעט - רוסלאנד און אמעריקא.

איך האב געהאט א לאנגע קאנפע־רענץ מיט א פארשטעהער פון קאמיסא־ריאט פאר אידישע ענינים, וועלכער איז געקומען אהער, קיין רעוועל. ער האט מיר געוויזען אן אדווערטייזמענט, גע־דרוקט אין די ניו - יארקער אידישע צייי־טונגען, פון א געוויסער ביזנעס - אונ־טערנעהמונג אין דער וואולוואורטה ביל דינג אין ניו יארק, וועלכע אנאנסירט, זי קען שיקען בריעף קיין רוסלאנד און בהענגען עמפערס פון דאלארען. די פיר מא נעהמט 60 סענט פאר א בריעף. דער קאמיסאריאט האט מיך באפאלמעכטיגט צו קייבלען קיין אמעריקא. אז קיין פרי וואטע פירמע אדער פערזאן אדער איינ צעלנע צייטונג וועט נישט קריגען קיין ערלויבניש צו שיקען בריעף נאך רוס־לאנד און אז מען וועט נישט ערלויבען ארויסצונעהמען קיין איינציגען בריעף פון רוסלאנד אויף א פרוואטען וועג. נאך א לענגערע דיסקוסיע זענען מיר געקומען צו דער פארשטענדיגונג, אז די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע זאל זיין די איינציגע ארגאניזאציע, וואס זאל שא־פען פארבינדונגען צווישען קרובים אין ביידע לענדער. די איינצעלהייטען זוג לען שפעטער אויסגעארבייט ווערען און איך וועל אייך לאזען וויסען וועגען דעם אזוי שנעל, ווי מען וועט קענען אנהיי־בען צו שיקען בריעף קיין סאוויעט - רוסלאנד.

רוסישע אידען פארערען טוי־זענט מיליאן רובל א חודש.

דער מאסקווער הילפס - קאמיטעט האט מיר צוגעשטעלט א געגוויעם בודזשעט. לויט די פלענער פון זייער טע־טיגקייט, וואס ווערט ארויסגערופען פון דער איצטיגער נויט. דער בודזשעט פאר לאנג א מינימום פון טויזענט מיליאן רובל א חודש. נישט רעכענענדיג די פראדוקטען, וואס וועלען געשיקט ווע־רען פון אמעריקא. ווען איך האב זיי א יסנעדריקט מיין צווייפעל אין דער מעגליכקייט צו שיקען אזא סומע יעדען חודש, זענען זיי איבערראשט געווארען, ערקלעהרענדיג, אז דאס איז דאס קלענ סטע אויף וואס זיי האפען. נאך מעהר, ווען די הילפס - ארבייט אין רוסלאנד מוז ערשט ארומגעהמען אלע נייע טעריטאריעס, ווי אוקראינע, ווייס - רוסלאנד, א טייל פון גאליציען, א. א. וו. דער בודזשעט שליסט איין ארגאניזאציאנס אר־בייט פאר יתומים, אינוואלידען, צו עפענען קיכען און אנדערע אינסטיטוציע עס. 6. די דורכפיהרונג פון דער גאנ־צער ארבייט וועגען זיך בלויז אין דער הילף, וואס וועט קומען פון אמעריקא.

הילפס - קאמיטעטען געגרינ־דעט געווארען רוסלאנד.

אין אלע נייע טעריטאריעס זענען שוין געגרינדעט געווארען הילפס - קא־מיטעטען, מעלדען די פארשטעהער פון מאסקווער קאמיטעט. 1. עס איז שוין באשאפען א הילפס - ארגאניזאציע אין אוקראינא. 2. ספעציעלע פארטרעטער זענען ארויסגעפאהרען אין אדעס, קיעוו וואהלין און עס זענען גע־שאפען געווארען פארבינדונגען מיט וועל־נער, מינסקער און פינסקער ראיאנען. 3. ראיאן קאמיטעטען זענען שוין אר־גאניזירט געווארען אין בארקאל, זשי־טאמיר און קאמענעץ - פאדאלסק. 4. א קאמיטעט האט איבערגענומען די פרי הערדיגע אינסטיטוציעס פון דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע אין וואהלינער, פאדאליער און מינסקער ראי־אנען. 5. עס ווערען געמאכט פאר־בייטונגען צו ארגאניזירען די הילפס - ארבייט פאר יתומים, אינוואלידען, צו עפענען קיכען און אנדערע אינסטיטוציי עס. 6. די דורכפיהרונג פון דער גאנ־צער ארבייט וועגען זיך בלויז אין דער הילף, וואס וועט קומען פון אמעריקא.

סאוויעט - רעגירונג באשיצט די הילפס - ארטיקלען.

די פארשטעהער פון מאסקווער הילפס - קאמיטעט האבען מיד אייד אי־בערגעגעבען פארגעדעט פאסטרונג.

די מיליטערישע און ציווילע באאמ־טע אין די ניי - פארנומענע טעריטאריע האבען נאך נישט געוואוסט וועגען דער ערלויבניש פון דעם מאסקווער הילפס - קאמיטעט און דער דזשאינט דיסטרי־ביושאן קאמיטע צו ארבייטען אין רוס־לאנד און זיי האבען אין איינינע פיע־צער קאנפיסקירט די פראדוקטען און געלדער פון דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע. באזונדערס האט דאס פא־סירט אין ראיונא. זשיטאמיר און בער־דיטשעוו. די סאוויעט - רעגירונג האט גלייך ארויסגעשיקט א שטרענגען כא־פעהל צוריק אפצוגעבען דאס גאנצע פאס־יסקירטע געלד און פראדוקטען. איי־ניגע קאמיטעטען האבען עס שוין צוריק־געקראגען. צום אומגליק אבער איז פיעל פון אונזערע פראדוקטען אוועקגענומען געווארען פון דער צוריקטרעטענדער אר־מיי. אזוי האבען זיי אויסגענומען אונ זערע סקלאדען אין קיעוו, א גרויסען טייל פון אונזערע סקלאדען אין מינסק און אמעניגע - פאדאלסק. אלץ, וואס מיר האבען געהאט אין ראונא, איז גע־בליבען גאנץ.

דזשאינט דיסטריביושאן קאמי־טע, איינציגע ארגאניזאציע פאר בריעף - פארקעהר צווי־שען סאוויעט - רוסלאנד און אמעריקא.

איך האב געהאט א לאנגע קאנפע־רענץ מיט א פארשטעהער פון קאמיסא־ריאט פאר אידישע ענינים, וועלכער איז געקומען אהער, קיין רעוועל. ער האט מיר געוויזען אן אדווערטייזמענט, גע־דרוקט אין די ניו - יארקער אידישע צייי־טונגען, פון א געוויסער ביזנעס - אונ־טערנעהמונג אין דער וואולוואורטה ביל דינג אין ניו יארק, וועלכע אנאנסירט, זי קען שיקען בריעף קיין רוסלאנד און בהענגען עמפערס פון דאלארען. די פיר מא נעהמט 60 סענט פאר א בריעף. דער קאמיסאריאט האט מיך באפאלמעכטיגט צו קייבלען קיין אמעריקא. אז קיין פרי וואטע פירמע אדער פערזאן אדער איינ צעלנע צייטונג וועט נישט קריגען קיין ערלויבניש צו שיקען בריעף נאך רוס־לאנד און אז מען וועט נישט ערלויבען ארויסצונעהמען קיין איינציגען בריעף פון רוסלאנד אויף א פרוואטען וועג. נאך א לענגערע דיסקוסיע זענען מיר געקומען צו דער פארשטענדיגונג, אז די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע זאל זיין די איינציגע ארגאניזאציע, וואס זאל שא־פען פארבינדונגען צווישען קרובים אין ביידע לענדער. די איינצעלהייטען זוג לען שפעטער אויסגעארבייט ווערען און איך וועל אייך לאזען וויסען וועגען דעם אזוי שנעל, ווי מען וועט קענען אנהיי־בען צו שיקען בריעף קיין סאוויעט - רוסלאנד.

צווייערליי אידען

(פעליטאן)

פון זקף גדול.

עס זיינען דא פארשיעדענע וועגען וועגען, ווי צו פארארבייטען איינעם'ס נאמען אין דער געשיכטע.

למשל: דזאדזיש וואשינגטאן און ענעדיקט ארנאלד ווייסן ביידע געווען ענגלאנד אין דער מלחמה פאר אמעריקא אונאבהענגיקייט. וואשינגטאן איז אראייניגט געווארען אין דער געשיכטע אלס רעטער פון זיין לאנד, און בענע־דיקט ארנאלד אלס דער פערראטער פון זיין לאנד.

קעהרענדיג זיך צו אונזער איינענער געשיכטע פון אמאל האבען מיר צוויי זעלנער געמען זיינען פאר אייבינג געווארען אין אונזער תנכ"ל: נחמיה בן חכליה און סנבלט החורני. איז חמיה פארצייכענט אלס דער בויער פון זיין פאלק און זיין לאנד, אלס גרויסער פיהרער אין בעשיצער, וועהרענד סנבלט חורני שטעלט פאר נידערטרעכטיגקייט און פערראטה.

וועהרענד דער העכסטער ראטה פון די רויסמעכטע איז געזעסען אין סאן רעמא בעשטימען צווישען אנדערע אנאכן, אין גורל פון ארץ ישראל, זיינען צוויי אידען געקומען אין סאן רעמא — חיים וויצמאן און יעקב רייזנאך.

מיא וועגען וואס חיים וויצמאן איז געקומען אין סאן רעמא וויסען מיר. ער איז געגאנגען זוכען די רודכפיהרונג פון דער באלפור דעקלאריישאן, פארערען ארץ ישראל אלס היימלאנד פאר זיין גע־ונד פאלק. אבער צוליעב וואס איז דער פארקאבטער פראנצוז רייזנאך געפאהרען אהין, איז א צייט פון סטרייקס און אונרוהען און טראבעלס — וואס האט איהם געצוואונגען צו פארלאזען זיין גרויס ארטיגע וואוינונג ביי דעם מארסא גארטען אין דעם שעהנסטען און רוהיגסטען טייל פון פארץ — און צו וואנלען זיך נאך סאן רעמא? דאס האט מען ביז איצ־טער נים געוואוסט. איצטער ווייס מען עס. דער סוד איז ארויסגעקומען דורך דבי חיות פון וויען, וועלכער איז אויך געווען אין סאן רעמא. צוריקקומענדיג נאך וויען האט עס דבי חיות דערצעהלט. יאזעף רייזנאך איז געגאנגען נאך סאן רע־מא בעטען רחמים אז דאס "הייליגע לאנד" זאל חס ושלום נים פארשוועכט ווע־רען דורך א אידישע היימלאנד.

איז דאס אפשר נים א וואונדערבארע מעשה אידען ווייזען האבען זייער לאנד און די פעלקער האבען אנערקענט די גערעכטיגקייט פון זייער ווילען, און יאזעף רייזנאך דער איד וויל נים אז אידען זאלען קריגען זייער לאנד צוריק. די אנ־געזעהענסטע פראנצוזיזען האבען געגרינ־דעט א ליגע פון ציון'ס פריינד, און אן דער שפיצע פון דער ליגע שטעהען מיס־טער (ליגע דע דרוא דע לואם). די פראנצוזישע ציון'ס פריינדע האבען אפילו געגרינדעט א מאגאטליכע צייט־שריפט וועלכע הייסט "ניי פאלעסטינא", און יאזעף רייזנאך וויל נים אז אידען זאל־רען צוריקקעהרען נאך ארץ ישראל. און פארוואס? דערפאר וואס זי איז א הייליג לאנד. כדי צו מאכען אן אמאזיצ־ע דער ליגע פון ציון'ס פריינד איז ער גענגאנגען און האט גערינדעט א "ליגע פון פריינדע פון הייליגען לאנד". די ערשטע ליגע האט זיך געגומען צום ציעל צו ארבייטען פאר דער פארווירקליכונג פון אידישען היימאנד אין ארץ ישראל. יאזעף רייזנאך'ס ליגע האט זיך געגומען צום ציעל די פארהינדערונג פון דער אידישער היימלאנד אין ארץ ישראל.

דער איד יאזעף רייזנאך, און די צוויי ארויסגעשטעלט איינענע צעטלען און האבען אין פיעלע ערטער ערוועהלט איינ־גענע רעפרעזענטאנטען. פאר די פאר־לאמענטארישע וואהלען איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלע וואהל פארטיי מיט דעם נאמען "די פאראייניגטע אידישע פארטייען". צו דער גרופע זיינען צוגע־שטאנען אלע די וועלכע גלויבען "אין דער אויפהאלטונג פון אידענטום און אין זיין ציוקונפט." די ציוניסטען זיינען געווען דער רוקענביין פון דער פארטיי.

די וואהלען זיינען פארגעקומען אין אפ־ריל. דער רעזולטאט פאר דער אידישער גרופע איז געווען אן עהרענווארדיג ני־דערלאגע. מיר רופען עס עהרענווארדיג דינ דערפאר ווייל די וואהלען האבען גע־פיהרט צו אן אנגערער פארבינדונג פון אלע אידען, צו אזא פארבינדונג פון וועלכער מיר האבען פריהער אפילו נים געהולומט. די פארמעלע נידערלאגע איז געווען צוליעב דער פעהלערהאפטיגקייט פון דעם וואהל געזעץ וועלכער האט גע־טראפען קיינעם נים חוץ די אידען, כאטש דאס איז זיכער נים בעאבזיכטיגט געווע־רען. עס איז אינטערעסאנט צו וויסען אז דער געזעץ איז פארפאסט געווארען פון א איד וועלכער האט אנגענומען די טשעכישע נאציאנאליטעט, א סאציאל דעמאקראט.

דער טשעכא סלאוואקישער וואהל גע־זעץ איז דעמאקראטיש און פראגרעסיוו. עס איז די פראפעסיאנעלע סיסטעם וועל־כע ערמעגליכט אלע פארטייען צו זיין פארטאטען. דער זעלבער וואהל געזעץ ענטהאלט אבער אויף א פונקט אז די שטימען פון די פארטייען וועלכע האבען אין דעם וואהל דיסטריקט געצווונגען וועני־גער פון 20 טויזענד שטימען, ווערען נים גערעכענט. די אידען זיינען צו־שפרייט און צוזעהרט איבער דער גאנצער רעפובליק אז זיי האבען אין קיין וואהל דיסטריקט נים געהאט קיין 20 טויזענד שטימען, און אויף אזא אופן, זיינען די 80 טויזענד שטימען וועלכע זיינען אפ־געגעבען געווארען פאר די אידישע קאנד־דאטען אינגאנצען פארלארען געגאנגען.

מיר האבען שוין דערמאהנט וועגען דער באראלדער באדייטונג פון דעם ערפאלג. דער פאקט אז 80 טויזענד בירגער האבען געשטימט פאר די אידישע קאנדידאטען איז אן אומדיספוטירטע רעאליטעט, און אמשטארקסטען איז דעמאנסטרירט גע־וואָרען די אידישע איינהייט ביי א וואה לען צום סענאט, וועלכע זיינען פארגע קומען א וואך נאך די וואהלען נאציאנאלער אסעמבלי. עס איז שוין דעמאלט געווען באוואוסט אז אלע אידי־שע שטימען זיינען געגאנגען אין גיזעץ און אז דאסזעלבע וועט געשעהן ביי די וואהלען צום סענאט, און טראץ דעם האבען אלע אידישע בירגער געשטימט פאר דעם אידישען צעטעל.

די רעזולטאטען פון דער שטעלונג האט מען גלייך געעפנטט זעהן נאך די וואהלען.

די אידישע רענעסאנס אין משעכא סלאוואקיען

פון רד. פעליקס וועלטש.

די אידישע ווידער אויפלעבונג אין דער טשעכא סלאוואקישער רעפובליק ווערט כאראקטעריזירט פון צוויי פאק־טען ערשטענס, די גרויסע גייסטיגע ווירקונג, וואס די באוועגונג האט אויס־געאיבט אויף דער גאנצער ציוניסטישער און אידיש נאציאנאלער באוועגונג, און צווייטענס, מיט דעם קאמף וואס עס פיהרט געגען דער אסימילירונג מיט די צוויי הערשענדע נאציאנען, דער דייט־שער און טשעכישער.

אין דער אלטער עסטרייך איז אונ־טערגעלייך געווען צו ווערען א באזונ־דער פאליטישען שיקזאל פון די אידען אין די פראווינצען וועלכע פארמירען די איצטיגע טשעכא סלאוואקיע, זייער שיקזאל, ווי דער שיקזאל אלע אידען אין עסטרייך, איז דאן באשטימט גע־וואָרען אין ווען. די טשעכישע אידען האבען ערשט אנגעפאנגען פיהרען אן איר גענעם לעבען, נאך דעם צוזאמענברוך פון עסטרייך און די עטאבלירונג פון דער טשעכא סלאוואקישער רעפובליק. נאך גענעריגדעט געווארען דער אידישער נאצ יאנאלער קאונסיל אין די אידען זיינען איינינג טעג פאר דער רעוואלוציע איז צום ערשטען מאל ארויסגעטרעטען אלס א פאליטישע איינהייט.

די אידען פון טשעכא סלאוואקיע האבען צו פארדאנקען דעם פרעזידענט מר. מאסאריק און זיין אכטונגער מר. עבנעס פאר זייער ערשטען גרויסען פאליטישען ערפאלג. די אפיציעלע אנערקענונג פון דער איד